

TROŠARINE - posebni porez na alkoholna i bezalkoholna pida

Pavličević, Nikolina

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:377284>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-20**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

TROŠARINE

—

posebni porez na alkoholna i bezalkoholna pića

Mentor:

Mr.sc. Renko Letnić

Student:

Nikolina Pavličević

4145283

Split, rujan, 2018

1.UVOD.....	3
1.1 Definicija problema	3
1.2 Cilj rada	3
1.3 Metode rada.....	3
1.4 Struktura rada	3
2. KARAKTERISTIKE TROŠARINA.....	4
2.1 Trošarinsko oporezivanje – opće informacije	4
2.3 Visine i način obračuna trošarina / posebnih poreza.....	7
2.4 Izračun trošarine na alkohol i alkoholna pića	8
2.5 Izračun trošarine na bezalkoholna pića	11
3. KRETANJE TROŠARINSKIH PROIZVODA	12
3.1 Opća pravila kretanja trošarinskih proizvoda.....	12
3.2 Kretanje trošarinskih proizvoda u sustavu odgode	13
3.3 Kretanje trošarinskih proizvoda na teritoriju RH te između RH i drugih država članica EU.....	14
3.4 Prateći dokumenti – nacionalna kretanja, odstupanja od primjene EMC sustava	16
3.5 Kretanje unutar Europske Unije trošarinskih proizvoda puštenih u potrošnju	18
4. POSEBNI POREZ NA BEZALKOHOLNA PIĆA	18
4.1 Uvjeti za sudjelovanje u sustavu oporezivanja posebnim porezom	18
4.2 Upis u registar obveznika posebnog poreza	19
4.3 Iznimke od obveze upisa u registar obveznika posebnog poreza.....	20
4.4 Porezno-pravni statusi.....	20
4.6 Primatelj	22
5. NASTANAK POREZNE OBVEZE	23
5.1 Obračun i dospijeće plaćanja porezne obveze.....	24
5.2 Izvješćivanje	24
5.3 Povrat posebnog poreza	25
6. KRETANJE I PROMET KAVE I BEZALKOHOLNIH PIĆA.....	26
LITERATURA.....	29
SAŽETAK	30
SUMMARY	30

1.UVOD

1.1 Definicija problema

Problem istraživanja ovog rada su trošarine na alkoholna i bezalkoholna pića.

Glavni značaj sadržan je u razradi, odnosno objašnjenju definicija trošarina na alkoholna i bezalkoholna pića.

1.2 Cilj rada

Cilj rada je istražiti trošarinsko oporezivanje na alkoholna te bezalkoholna pića.

Prikazati će izračun trošarina na alkoholna i bezalkoholna pića na temelju primjera, te će se utvrditi koji su iznosi trošarina.

Nadalje, objasniti će se kretanje trošarinskih proizvoda kako u RH, tako i u EU.

1.3 Metode rada

U radu su korištene metode komparacije, metoda analize kojom su se analizirali zakonski propisi, te deskriptivna metoda.

1.4 Struktura rada

Ovaj rad se temelji na 7 poglavlja.

U prvom poglavlju, uvodu, se ukratko razrađuje definicija problema, cilj rada te metoda rada.

U drugom poglavlju se govori o karakteristikama trošarina – visine i način obračuna trošarina na primjerima alkoholnih i bezalkoholnih pića.

U trećem poglavlju je razrada kretanja trošarinskih proizvoda, njihova opća pravila kretanja kako na području RH, tako i među članicama EU te njihovi popratni dokumenti.

Četvrto poglavlje nam govori o trošarinama na bezalkoholna pića, porezno pravnim statusima te sustavima odgode plaćanja.

U petom poglavlju je tema nastanka porezne obveze, dok je u šestom poglavlju razrađena tema kretanja kave i bezalkoholnih pića.

Zaključak, sedmo poglavlje, definira zaključke i spoznaje do kojih smo došli istraživajući ovu temu te naš osvrt na cjelokupni rad.

2. KARAKTERISTIKE TROŠARINA

2.1 Trošarinsko oporezivanje – opće informacije

Trošarine i posebni porezi su neizravni porezi kojima se oporezuje promet, odnosno potrošnja pojedinačnih proizvoda te se smatraju jednim od najstarijih poreznih oblika i jedan su od najznačajnijih fiskalnih prihoda.¹

Općenito, pojmovi trošarine, posebni porez i akcize su istoznačnice, a naziv akciza (engl. *excise tax*) potječe iz 16. stoljeća kada su u Nizozemskoj porezom koji se nazivao excijsen oporezivali pivo, šećer, sol i alkoholna pića.

U mnogim državama sustav trošarinskog oporezivanja, osim klasičnih trošarina, obuhvaća i posebne naknade, takse ili druga davanja (najčešće tzv. ekološke naknade).

U hrvatskom porezno-pravnom sustavu pojam „trošarine“ se koristi za, na razini Europske unije, harmonizirani sustav trošarinskog oporezivanja (trošarine prilagođene EU zahtjevima), dok se pojam „posebni porezi“ koristi za oblike trošarinskog oporezivanja koji nisu predmet harmonizacije s europskim propisima.

Uobičajeno je, međutim, u općem govoru da se pojam „trošarine“ koristi kao generički pojam koji obuhvaća sve oblike trošarinskog neovisno o tome da li su ti oni harmonizirani na razini Europske unije.

Harmoniziranim sustavom trošarinskog oporezivanja obuhvaćeno oporezivanje:

- alkohola i alkoholnih pića (pivo, vino, ostala pića dobivena vrenjem osim piva i vina, međuproizvodi i etilni alkohol)
- duhanskih prerađevina (cigarete, cigare, cigarilosi, sitno rezani duhan i ostali duhan za pušenje)

¹ <https://carina.gov.hr/pristup-informacijama/propisi-i-sporazumi/trosarinsko-postupanje/trosarinsko-oporezivanje-opce-informacije/uvod/3697>

- energenata (motorni benzini, plinsko ulje, kerozin, ukapljeni naftni plin, teško loživo ulje, prirodni plin, kruta goriva (ugljen, koks i lignit) i biogoriva)
- električne energije

S druge strane, harmoniziranim sustavom trošarinskog oporezivanja nije obuhvaćeno oporezivanje motornih vozila, za što vrijede posve specifična i osebujna porezna pravila te, također, oporezivanje kave i bezalkoholnih pića.

Primjerice, sustav trošarinskog oporezivanja kave i bezalkoholnih pića nije harmoniziran na razini Europske unije te države članice mogu samostalno urediti nacionalno zakonodavstvo u tom području, pri čemu su, međutim, ograničene temeljnim načelima Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Osim toga, Direktiva Vijeća 2008/118/EU od 16. prosinca 2008. godine o općem sustavu trošarina, koja predstavlja temeljni europski propis kojim se uređuje opći okvir trošarinskog oporezivanja, propisuje opća ograničenja u odnosu na mogućnost uvođenja trošarinskog oporezivanja proizvoda koji ne spadaju u harmonizirani sustav trošarinskog oporezivanja.

Tako se navedenom Direktivom određuje da države članice mogu ubirati porez i na proizvode koji nisu trošarinska roba u smislu odredbi te Direktive s time da ubiranje tih poreza pri trgovanju između država članica ne smije uzrokovati formalnosti povezane s prijelazom granice.

Također, Direktiva propisuje i da države članice mogu ubirati druge neizravne poreze na trošarinsku robu, ako su ti porezi sukladni poreznim pravilima Zajednice koja se primjenjuju na trošarinu ili porez na dodanu vrijednost, vezano uz utvrđivanje porezne osnovice, izračunavanje poreza, nastanak obveze obračuna i nadzor poreza koji su u pitanju, ali ne uključuju odredbe o oslobođenjima.

Upravo zbog toga neharmonizirano trošarinsko oporezivanje kave ne smije, primjerice, uključivati, granične kontrole u užem i širem smislu (pa tako i uvođenje obveze obilježavanja

predmeta oporezivanja markicama, dodatne administrativne formalnosti kod unosa robe iz država članica i sl.), pri čemu takvi posebni porezi općenito moraju biti sukladni poreznim pravilima Europske unije.

Zbog toga, također, neharmonizirani trošarinski propisi, između ostaloga, moraju osiguravati poštivanje načela zabrane povrede funkcioniranja unutarnjeg tržišta i prikrivenog ograničavanja trgovine između zemalja članica Europske unije i tržišnog natjecanja (poštivanje načela slobode kretanja roba, usluga, ljudi i kapitala na unutarnjem tržištu) te u cijelosti osiguravati primjenu načela nediskriminacije (jednak tretman domaćih proizvoda i proizvođača i onih iz drugih država članica Europske unije i trećih zemalja) te načelo jednakosti poreznog oblika u odnosu na sve porezne obveznike i subjekte u Europskoj uniji.

Također, oporezivanje motornih vozila nije harmonizirano na razini Europske unije i države članice mogu samostalno urediti nacionalno zakonodavstvo u tom području, pri čemu su ograničene temeljnim načelima Ugovora o funkcioniranju Europske unije.²

Učinci trošarina:

1. regresivni - trošarinama se nastoji smanjiti ekonomska snaga potrošača, a samim time i potrošnju dobara sa trošarinom.
2. ekonomski - nastoji se smanjenjem potrošnje dobara koje sadrže trošarinu otvoriti prostor za izvoz tih proizvoda.

Obilježja trošarina:

1. prevaljivost
2. fiskalna izdašnost
3. ugodnost plaćanja → *nevidljivi porez* jer su mali iznosi
4. jeftinoća ubiranja
5. stabilni prihod
6. obveza plaćanja → točno određen krug proizvoda na koje se obračunava trošarina
7. istodobna primjena trošarine i PDV-a

² <https://carina.gov.hr/>

2.2. Neizravni porezi

U neizravne poreze ubrajaju se porez na dodanu vrijednost i trošarine na alkohol, duhan i energiju. Zajednički sustav PDV-a primjenjuje se općenito na robu i usluge koje se kupuju i prodaju u svrhu upotrebe ili potrošnje u EU-u. Trošarine se obračunavaju na prodaju ili upotrebu određenih proizvoda. Cilj je zakonodavne aktivnosti Europske unije koordinacija i ujednačavanje propisa o PDV-u, kao i usklađivanje trošarina na alkohol, duhan i energiju, kako bi se osiguralo pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta.³

2.3 Visine i način obračuna trošarina / posebnih poreza

Alkohol i alkoholna pića⁴

ALKOHOL I ALKOHOLNA PIĆA		
Predmet oporezivanja	Visina trošarine	Provedbeni propis
Mirna vina	0,00 kn/hl gotovog proizvoda	Zakon o trošarinama
Pjenušava vina	0,00 kn/hl gotovog proizvoda	Zakon o trošarinama
Ostala pica dobivena vrenjem osim piva I vina	0,00 kn/hl gotovog proizvoda	Zakon o trošarinama
Međuproizvodi	- 800,00 kn/hl gotovog proizvoda ($\geq 15\%$ vol.) - 500,00 kn/hl gotovog proizvoda ($< 15\%$ vol.)	Zakon o trošarinama
Etilni alkohol	- 5.300,00 kn/hl čistog alkohola - 2.650,00 kn/hl čistog alkohola (male destilerije)	Zakon o trošarinama
Pivo	40,00 kn za 1% vol. udjela stvarnog alkohola u hl gotovog proizvoda	Zakon o trošarinama
Male nezavisne pivovare		

³ http://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/hr/FTU_2.6.11.pdf

⁴ <https://carina.gov.hr/pristup-informacijama/propisi-i-sporazumi/trosarinsko-postupanje/visine-i-nacin-obracuna-trosarina-posebnih-poreza/alkohol-i-alkoholna-pica-3629/3629>

Za godišnju proizvodnju u hektolitrima	Iznos trošarine	Provedbeni propis
≤ 5000	20,00 kn	Zakon o trošarinama
5001 – 25.000	22,00 kn	Zakon o trošarinama
5001 – 25.000	24,00 kn	Zakon o trošarinama
75.001 – 125.000	26,00 kn	Zakon o trošarinama

Trošarinska osnovica:

- na pivo je 1% volumnog udjela stvarnog alkohola sadržanoga u jednom hektolitr^u gotovog proizvoda
- osnovica na vino, ostala pića dobivena vrenjem, osim piva i vina te međuproizvode je jedan hektolitar gotovog proizvoda
- na etilni alkohol je jedan hektolitar čistog alkohola izraženoga u volumnim postocima mjerenim pri temperaturi od 20°.

2.4 Izračun trošarine na alkohol i alkoholna pića

PIVO

U smislu Zakona o trošarinama („Narodne novine“, 22/2013, 32/2013, 81/2013 i 100/2015 i 120/2015) pivom se smatra:

- svaki proizvod obuhvaćen tarifnom oznakom KN 2203 s volumnim udjelom stvarnog alkohola većim od 0,5% vol.,
- svaki proizvod koji je mješavina piva i bezalkoholnih pića obuhvaćen tarifnom oznakom KN 2206 s volumnim udjelom stvarnog alkohola većim od 0,5% vol.

Članak 59. stavak 1. Zakona o trošarinama propisuje da je trošarinska osnovica na pivo 1% volumnog udjela stvarnog alkohola sadržanog u jednom hektolitr^u gotovog proizvoda.

Člankom 60. stavak 1. Zakona o trošarinama propisano je da se trošarina na pivo plaća u iznosu od 40,00 kuna za 1% volumnog udjela stvarnog alkohola sadržanog u jednom hektolitru gotovog proizvoda.

Nadalje, člankom 66. b Zakona o trošarinama propisano je da trošarina na pivo koje proizvode male nezavisne pivovare i koje se pušta u potrošnju na teritoriju Republike Hrvatske plaća se za 1% volumnog udjela stvarnog alkohola sadržanoga u jednom hektolitru gotovog proizvoda. Visina trošarine na pivo koje proizvode male nezavisne pivovare ovisi o godišnjoj proizvodnji piva u hektolitrima.

Iz gore navedenog proizlazi da se trošarina na pivo izračunava prema formuli: količina pive (u hektolitrima) X % alkohola X propisana visina trošarine (kn)

Primjer:

Izračun trošarine na 250 kutija piva (jedna kutija sadrži 20 bočica 0,33l sa 5% alkohola).

Prvo moramo pretvoriti količinu piva u hektolitre:

$20 \times 0,33l = 6,6l \times 250 \text{ kutija piva} = 1650 \text{ litara} \Rightarrow 16,50 \text{ hektolitara}$

Unesemo li podatke u gore navedenu formulu izračun izgleda ovako:

$16,5hl \times 5\% \times 40,00 \text{ kuna} = 3.300,00 \text{ kuna}$

Što znači da trošarina na 250 kutija piva iznosi 3.300,00 kuna⁵

ETILNI ALKOHOL

U smislu Zakona o trošarinama etilnim alkoholom smatraju se:

svi proizvodi obuhvaćeni tarifnim oznakama KN 2207 i 2208 s volumnim udjelom alkohola većim od 1,2% vol., neovisno o tome jesu li ti proizvodi sastavni dio nekog proizvoda razvrstanog u drugo poglavlje Kombinirane nomenklature,

proizvodi obuhvaćeni tarifnim oznakama KN 2204, 2205 i 2206 s volumnim udjelom alkohola većim od 22% vol.,

proizvodi koji sadrže alkohol za piće bez obzira da li je u otopini ili ne.

⁵ <https://carina.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Trosarine/WEB>

Članak 59. stavak 3. Zakona o trošarinama propisuje da je trošarinska osnovica na etilni alkohol jedan hektolitar čistog alkohola izraženog u volumnim postocima mjerenim pri temperaturi od 20° C.

Visina trošarine na etilni alkohol propisana je člankom 60. stavak 6. Zakona o trošarinama i plaća se u iznosu od 5.300,00 kuna po hektolitr čistog alkohola.

Iz navedenog proizlazi da se trošarina na etilni alkohol izračunava po formuli:

$$\text{vol. \%} \times \text{količina(hl)} \times 5.300 \text{ kn} \div 100$$

ili

$$\text{vol. \%} \times \text{količina(l)} \times 53 \text{ kn} \div 100$$

Primjer:

Izračun trošarine na 15 kutija whiskeya (jedna kutija sadrži 9 boca zapremnine 0,7 l sa volumnim udjelom alkohola od 40%).

$$9 \text{ boca} \times 0,7 \text{ l} = 6,3 \text{ l} \times 15 \text{ kutija} = 94,5 \text{ l}$$

Uvrštavanjem u formulu $40 \times 94,5 \times 53 \div 100$ dobije se izračun trošarine u iznosu od 2.003,40 kuna za 15 kutija whiskeya.⁶

III VINA I OSTALA PIĆA DOBIVENA VRENJEM OSIM PIVA I VINA

Članak 59. stavak 2. Zakona o trošarinama propisuje da je trošarinska osnovica na vino, ostala pića dobivena vrenjem osim piva i vina, jedan hektolitar gotovog proizvoda.

Visina trošarine na vino i ostala pića dobivena vrenjem propisana je u stavcima 2. i 3. članka 60. Zakona o trošarinama u iznosu od 0,00 kuna.⁷

⁶ <https://carina.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Trosarine/WEB>

⁷ <https://carina.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Trosarine>

2.5 Izračun trošarine na bezalkoholna pića

a) Bezalkoholna pića iz članka 4. stavka 3. točke 1. i 2. Zakona

Primjer izračuna: Izračun posebnog poreza na bezalkoholna pića na 500 litara ledenog čaja

Predmet oporezivanja - bezalkoholno piće iz tarifne oznake 2202

Porezna osnovica - jedan hektolitar bezalkoholnog pica

Visina posebnog poreza - 40,00 kn/hl

Formula:

Količina bezalkoholnog pića (hl) x propisana visina posebnog poreza (kn/hl)

Prvo litre pretvorimo u hl pa je količina proizvoda u hl

$$500 \text{ l} \times 0,01 = 5 \text{ hl}$$

Unesemo li podatke u gore navedenu formulu, izračun izgleda ovako

$$5 \text{ hl} \times 40,00 \text{ kn/hl} = 200,00 \text{ kn}$$

Iznos posebnog poreza: 200,00 kn za 5 hl bezalkoholnog pića iz tarifne oznake 2202

b) Sirupi i koncentрати namijenjeni za pripremu bezalkoholnih pića

Primjer izračuna:

Izračun posebnog poreza na bezalkoholna pića na 500 l sirupa za pripremu bezalkoholnih pića

Predmet oporezivanja - sirup namijenjen za pripremu bezalkoholnih pića Porezna osnovica - jedan hektolitar bezalkoholnog pića (sirupa) Visina posebnog poreza - 240,00 kn/hl

Formula:

Količina sirupa namijenjenog za pripremu bezalkoholnog pića (hl) x propisana visina posebnog poreza (kn/hl)

Prvo litre pretvorimo u hl pa je količina proizvoda u hl

$$500 \text{ l} \times 0,01 = 5 \text{ hl sirupa}$$

Unesemo li podatke u gore navedenu formulu, izračun izgleda ovako

$$5 \text{ hl} \times 240,00 \text{ kn/hl} = 1.200,00 \text{ kn}$$

Iznos posebnog poreza: 1.200,00 kn za 5 hl sirupa namijenjenog za pripremu bezalkoholnih pića

c) Prašci i granule namijenjeni za pripremu bezalkoholnih pića

Primjer izračuna :

Izračun posebnog poreza na 500 kg praška namijenjenog za pripremu bezalkoholnih pića

Predmet oporezivanja - prašak za pripremu bezalkoholnih pića

Porezna osnovica - 100 kg neto mase praška namijenjenog za pripremu bezalkoholnih pića

Visina posebnog poreza - 400,00kn kn/100 kg neto

Formula:

količina praška namijenjenog za pripremu bezalkoholnih pića(100 kilograma neto mase praška)
x propisana visina posebnog poreza (kn/100 kg neto)

Unesemo li podatke u gore navedenu formulu, izračun izgleda ovako:

$$500 \text{ kg} \times 400,00 \text{ kn/100 kg neto} = 2.000,00 \text{ kn}$$

Iznos posebnog poreza: 2.000,00 kn za 500 kg praška namijenjenog za pripremu bezalkoholnih pića

3. KRETANJE TROŠARINSKIH PROIZVODA

3.1 Opća pravila kretanja trošarinskih proizvoda

Trošarinski proizvodi (alkohol i alkoholna pića, duhanske preradevine i energenti) prilikom kretanja, odnosno otpreme unutar Europske unije u komercijalne svrhe (između

gospodarstvenika) podliježu općim pravilima nadzora kretanja koja propisuje harmonizirano europsko trošarinsko zakonodavstvo.⁸

U skladu s općim pravilima nadzora kretanja trošarinski proizvodi se unutar Europske unije, između gospodarstvenika (komercijalna kretanja), mogu kretati:

u sustavu odgode plaćanja trošarine uz korištenje Sustava kontrole kretanja trošarinskih proizvoda – EMCS sustava² (engl. Excise Movement and Control System), pri čemu je temeljni dokument elektronički trošarinski dokument (u daljnjem tekstu: eTD⁹), te izvan sustava odgode plaćanja trošarine, odnosno s plaćenom trošarinom (kretanje trošarinskih proizvoda puštenih u potrošnju): kada se trošarinski proizvodi koji su pušteni u potrošnju u jednoj državi članici Europske unije (u daljnjem tekstu: država članica) otpremaju u komercijalne svrhe u drugu državu članicu, pri čemu je temeljni dokument pojednostavnjeni papirnati prateći trošarinski dokument (u daljnjem tekstu: PPTD)¹⁰

3.2 Kretanje trošarinskih proizvoda u sustavu odgode

Sustav odgode plaćanja trošarine je porezni sustav u kojem je obveza plaćanja trošarine odgođena (to jest nije obračunata niti plaćena trošarina), a može se primijeniti na primanje, proizvodnju, preradu (obradu), skladištenje, izvođenje drugih radnji s trošarinskim proizvodima i otpremanje trošarinskih proizvoda, a koji nisu obuhvaćeni carinskim sustavom odgode.

Gospodarstvenici koji otpremaju trošarinske proizvode u sustavu odgode plaćanja trošarine, kao i gospodarstvenici koji ih primaju moraju imati odobrenje nadležnog tijela (administracije nadležne za trošarine: carinske ili porezne administracije, ovisno o državi članici) za poslovanje u sustavu odgode plaćanja trošarine.

Kretanje trošarinskih proizvoda u sustavu odgode plaćanja trošarine podliježe EMCS procedurama, odnosno elektroničkom nadzoru pošiljke od trenutka otpreme do trenutka primitka ili istupa sa Carinskog teritorija Unije (u slučaju izvoza). U sustavu odgode plaćanja trošarine

⁸ Direktiva Vijeća 2008/118/EZ od 16. prosinca 2008. o općem sustavu trošarina i koja ukida Direktivu 92/12/EEZ (SL L 9, 14. 1. 2009., str. 12.), kako je zadnje izmijenjena Direktivom Vijeća 2013/61/EU od 17. prosinca 2013. o izmjeni Direktive 2006/112/EZ i 2008/118/EZ u pogledu najudaljenijih francuskih regija, a posebno prekomorske zemlje Mayotte (SL L 353/5, 28. 12. 2013.).

⁹ engl. e-AD (electronic administrative document); njem. e-VD (Elektronisches Verwaltungsdokument); tal. DAA (documento amministrativo di accompagnamento); fr. DAE (Document Administratif Electronique); šp. eDA (documento administrativo electrónico)

¹⁰ engl. SAAD (simplified accompanying administrative document).

trošarinski proizvodi se kreću uz primjenu EMCS sustava, što znači da i pošiljatelj i primatelj podnose relevantnu dokumentaciju koristeći EMCS sustav, odnosno elektroničkim putem (pošiljatelj podnosi e-TD, primatelj potvrdu o primitku). Smatra se da se trošarinski proizvodi kreću u sustavu odgode plaćanja trošarine samo ako se kretanje odvija pod pokrićem e-TD-a u okviru EMCS sustava.¹¹

Tijekom kretanja trošarinskih proizvoda u sustavu odgode plaćanja trošarine između država članica ili na nacionalnom teritoriju pošiljku mora pratiti tiskana inačica e-TD-a ili komercijalna isprava (račun, otpremnica i sl.) s naznačenom jedinstvenom referentnom oznakom (u daljnjem tekstu: JRO¹²) relevantnog e-TD-a.

3.3 Kretanje trošarinskih proizvoda na teritoriju RH te između RH i drugih država članica EU¹³

Trošarinski proizvodi se kreću u sustavu odgode plaćanja trošarine na teritoriju Republike Hrvatske (nacionalana kretanja) kada se:

- otpremaju iz jednog trošarinskog skladišta u drugo trošarinsko skladište (uz e-TD),
- otpremaju iz trošarinskog skladišta u mjesto direktne isporuke na teritoriju Republike Hrvatske, kada je to mjesto odobreno ovlaštenom držatelju trošarinskog skladišta (uz eTD),
- otpremaju iz trošarinskog skladišta u pogon oslobođenog korisnika i iz pogona oslobođenog korisnika u trošarinsko skladište uz prethodnu suglasnost nadležnog carinskog ureda (uz PTD),

¹¹ <https://carina.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Trosarine>

¹² JRO (engl. ARC – Administrative reference code) – je jedinstvena oznaka EMCS kretanja, odnosno e-TD-a.

¹³ <https://carina.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Trosarine>

- otpremaju iz trošarinskog skladišta u mjesto na teritoriju Republike Hrvatske na kojem trošarinski proizvodi napuštaju teritorij Europske unije – izvoz (uz e-TD i izvoznu carinsku deklaraciju),
- nakon završetka carinskoga postupka puštanja robe u slobodan promet (uvoz) unose u trošarinsko skladište ili pogon oslobođenog korisnika (roba se kreće uz primjerak papirnato g ispisu uvozne carinske deklaracije podnesene u okviru HRAIS-a ¹⁴ po kojoj su trošarinski proizvodi pušteni u slobodan promet),
- otpremaju iz trošarinskog skladišta u drugo trošarinsko skladište preko teritorija druge države članice (uz e-TD),
- otpremaju iz trošarinskog skladišta u drugo trošarinsko skladište preko teritorija treće države ili trećeg teritorija (uz e-TD i isprave propisane carinskim propisima: T2L i skraćena sigurnosna deklaracija, odnosno T2L isprava za robu čija vrijednost ne prelazi 10.000 € po prijevoznom sredstvu).

Trošarinski proizvodi se kreću u sustavu odgode plaćanja trošarine između Republike Hrvatske i drugih država članica Europske unije (EU kretanja), uključujući kretanja preko trećih država ili teritorija, uz e-TD, kada se:

- otpremaju iz trošarinskog skladišta u Republici Hrvatskoj (pošiljatelj: ovlašteni držatelj trošarinskog skladišta) ili od mjesta uvoza u Republici Hrvatskoj (pošiljatelj: registrirani pošiljatelj) na mjesto odredišta u drugoj državi članici koje može biti:
- trošarinsko skladište (ovlašteni držatelj trošarinskog skladišta),
- registrirani primatelj,
- povremeno registrirani primatelj,
- mjesto direktne isporuke, ukoliko država članica odredišta primjenjuje u svom zakonodavstvu taj institut,
- osobe čiji je položaj prema zakonodavstvu države članice usporediv s položajem osoba iz članka 29. stavak 1. Zakona o trošarinama (tzv. „izuzeti primatelj“¹⁵, npr. diplomatska i konzularna predstavništava, međunarodne organizacije, diplomatsko osoblje, oružane snage država članica NATO-a),

¹⁴ HRAIS-a – nacionalni sustav za obradu uvoznih carinskih deklaracija

¹⁵ 1 engl. exempted consignee

- mjesto na kojem trošarinski proizvodi napuštaju teritorij Europske unije (izvoz).
- kretanje trošarinskih proizvoda u sustavu odgode između drugih država članica obavlja preko teritorija Republike Hrvatske.

Trošarine u Hrvatskoj plaćaju proizvođači i uvoznici te oni koji nabavljaju ili primaju te proizvode iz inozemstva, osim onih koji su prema carinskim propisima oslobođeni takvog plaćanja. Treba naglasiti kako je iznimka posebni porez na promet rabljenih automobila, koji nije trošarina nego porez na promet, a plaćaju ga kupci tih automobila. Postupak oporezivanja od 1. siječnja 2002. provodi Carinska uprava.¹⁶

3.4 Prateći dokumenti – nacionalna kretanja, odstupanja od primjene EMC sustava

Otprema trošarinskih proizvoda u sustavu odgode plaćanja trošarine između država članica te na teritoriju Republike Hrvatske u načelu je dozvoljena je samo uz e-TD, koji se podnosi elektroničkim putem u EMCS sustavu te kojim se dokazuje da se u njemu navedene vrste I količine trošarinskih proizvoda kreću u sustavu odgode plaćanja trošarine. Tijekom kretanja trošarinske proizvode prati tiskana inačica e-TD-a ili komercijalni dokument koji sadrži JRO.

Odredbe o kretanju trošarinskih proizvoda u sustavu odgode plaćanja trošarine primjenjuje se i na trošarinske proizvode čija visina trošarine iznosi nula kuna (npr. vina, prema trenutno važećim stopama).

Iznimno, u smislu odstupanja od obveze primjene EMCS sustava, odnosno podnošenja eTD-a, kretanje trošarinskih proizvoda koje se u sustavu odgode plaćanja trošarine u cijelosti odvija na teritoriju Republike Hrvatske dozvoljeno je uz:

- papirnati prateći trošarinski dokument (PTD), i to kada pošiljatelj - ovlašteni držatelj trošarinskog skladišta otprema trošarinski proizvod iz trošarinskog skladišta primatelju - oslobođenom korisniku trošarinskih proizvoda u njegov pogon i kada se trošarinski

¹⁶ <http://www.ijf.hr/upload/files/file/knjige/KULIS-trosarine.pdf>, Kuliš, D: Plaćamo li europske trošarine, Institut za javne financije, Zagreb, 2005.

proizvod, uz prethodnu suglasnost nadležnog carinskog ureda, otprema iz pogona oslobođenog korisnika u trošarinsko skladište,

- primjerak papirnatog ispisa uvozne carinske deklaracije podnesene u okviru HRAIS-a ili temeljem knjigovodstvenog zapisa kada se primjenjuje pojednostavnjeni postupak puštanja robe u slobodan promet iz carinskog skladišta tipa „D“ (uz uvjet da je korisnik odobrenja za primjenu pojednostavnjenog postupka ujedno i ovlašteni držatelj trošarinskog skladišta/oslobođeni korisnik trošarinskih proizvoda), ako se nakon završetka carinskog postupka puštanja robe u slobodan promet trošarinski proizvodi odmah unose u trošarinsko skladište ili pogon oslobođenog korisnika,
- uobičajene trgovačke isprave (čiji je sadržaj i način izdavanja definiran člankom 8. Pravilnika o trošarinama¹⁷) i to za kretanja između trošarinskih skladišta istog ovlaštenog držatelja trošarinskih skladišta, uz uvjet postojanja prethodnog odobrenja za pojednostavnjenje postupka¹⁸ navedenog u trošarinskom odobrenju za ovlaštenog držatelja trošarinskog skladišta i za trošarinsko skladište. Nadležni carinski ured može u skladu s člankom 18. stavkom 1. Zakona o trošarinama odobriti pojednostavnjenje postupka i u drugim opravdanim slučajevima kada se kretanje trošarinskih proizvoda u sustavu odgode plaćanja trošarine u cijelosti odvija na teritoriju Republike Hrvatske, pri čemu se kretanje može dokumentirati i drugim ispravama koje nadležni carinski ured odobri u skladu sa člankom 8. stavkom 3. Pravilnika o trošarinama.
- uobičajenu komercijalnu ispravu, kada se trošarinski proizvodi (duhanske prerađevine te alkohol i alkoholna pića) otpremaju iz trošarinskog skladišta do carinskog skladišta (ako je odobreno) iz kojeg se vrši opskrba brodova i zrakoplova u međunarodnom prometu s trećim državama ili trećim teritorijima, odnosno do carinskog skladišta (ako je odobreno) iz kojeg se vrši opskrba brodova u prometu s drugim državama članicama trošarinskim proizvodima (duhanske prerađevine te alkohol i alkoholna pića) namijenjenim neposrednoj potrošnji,
- izvoznju carinsku deklaraciju, koju ovlašteni držatelj trošarinskog skladišta podnosi za duhanske prerađevine i/ili alkohol i alkoholna pića koje proda u izdvojenim prodajnim

¹⁷ Pravilnik o trošarinama („Narodne novine“, broj 1/17 i 14/17)

¹⁸ Pojednostavnjeni postupak je definiran člankom 18. Zakona o trošarinama.

mjestima trošarinskih skladišta u zračnim lukama putnicima koji putuju u treću državu ili treći teritorij,

- izvozna carinska deklaracija, u slučaju otpreme iz carinskog skladišta iz kojeg se vrši opskrba plovila i zrakoplova u međunarodnom prometu s trećim državama ili trećim teritorijima.

3.5 Kretanje unutar Europske Unije trošarinskih proizvoda puštenih u potrošnju

Harmoniziranim europskim trošarinskim zakonodavstvom propisane su temeljne odredbe u odnosu na pravila kretanja unutar Europske unije trošarinskih proizvoda koji su pušteni u potrošnju u jednoj od država članica i to u odnosu na:

- unos trošarinskih proizvoda u putničkom prometu od strane fizičke osobe
- kretanje trošarinskih proizvoda s plaćenom trošarinom između gospodarstvenika
- prodaja na daljinu – prodaja trošarinskih proizvoda fizičkoj osobi – krajnjem potrošaču za osobne potrebe¹⁹

4. POSEBNI POREZ NA BEZALKOHOLNA PIĆA

4.1 Uvjeti za sudjelovanje u sustavu oporezivanja posebnim porezom

Gospodarski subjekti koji žele sudjelovati u sustavu oporezivanja posebnim porezom na kavu i bezalkoholnih pića moraju ispuniti posebne uvjete koji proizlaze iz propisa koji uređuju tu vrstu trošarinskog oporezivanja.

To podrazumijeva:

- upis u registar obveznika posebnog poreza (odnosno prijava djelatnosti i registracija poreznog obveznika), te
- ishođenje odgovarajućeg porezno-pravnog statusa.

Također, gospodarski subjekti se opredjeljuju da li žele poslovati u sustavu odgode plaćanja posebnog poreza (koristiti status ovlaštenog držatelja poreznog skladišta) ili izvan toga sustava.

Premda je sustav odgode normiran kao temeljni oblik za provedbu Zakona, on nije obligatoran,

¹⁹ <https://carina.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Trosarine>

već se propisuje mogućnost proizvođačima i trgovcima da posluju i izvan sustava odgode, u kojem slučaju porezna obveza nastaje u trenutku proizvodnje predmeta oporezivanja izvan sustava odgode ili u trenutku uvoza, unosa ili primitka predmeta oporezivanja u Republici Hrvatskoj izvan sustava odgode plaćanja posebnog poreza.

Svi porezno-pravni statusi stječu se upisom u registar obveznika posebnog poreza, osim statusa ovlaštenog držatelja poreznog skladišta (koji status podrazumijeva mogućnost poslovanja u sustavu odgode plaćanja posebnog poreza) za što je potrebno ishoditi posebno odobrenje nadležnog carinskog ureda.

Sustav oporezivanja posebnim porezom na kavu i bezalkoholna pića ne podrazumijeva bilo kakvu obvezu polaganja instrumenta osiguranja plaćanja posebnog poreza.²⁰

4.2 Upis u registar obveznika posebnog poreza

Najkasnije 8 dana prije početka obavljanja djelatnosti proizvodnje ili prodaje predmeta oporezivanja, proizvođač, trgovac i ovlašteni držatelj poreznog skladišta su dužni nadležnom carinskom uredu prema mjestu svog sjedišta ili prebivališta podnijeti prijavu za upis u registar obveznika posebnog poreza.

Uz prijavu se prilaže:

- izvod iz sudskoga ili drugoga registra prema posebnim propisima iz kojega je razvidna registrirana djelatnost podnositelja zahtjeva, ne stariji od šest mjeseci,
- preslika Obavijesti Državnog zavoda za statistiku o razvrstavanju poslovnog subjekta prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti.

Prijava za upis u registar obveznika posebnog poreza na kavu i bezalkoholna pića podnosi se isključivo elektroničkim putem na Obrascu PUR - Prijava za upis u registar obveznika posebnog

²⁰ <https://carina.gov.hr/pristup-informacijama/propisi-i-sporazumi/trosarinsko-postupanje/trosarinsko-oporezivanje-opce-informacije/posebni-porez-na-kavu-i-bezalkoholna-pica-3713/3713>

poreza iz Priloga 1 Pravilnika o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića („Narodne novine“, br. 101/2016).

Registrirane osobe obvezne su prijaviti svaku izmjenu podataka navedenu prilikom prijave za upis u registar obveznika posebnog poreza nadležnom carinskom uredu, kao i prestanak djelatnosti zbog koje su upisani u registar obveznika posebnog poreza u roku od 8 dana od dana nastanka promjene, odnosno od dana saznanja za izvršenu promjenu.

U slučaju da osoba prestane obavljati djelatnost, carinski ured će je na njezin zahtjev ili po službenoj dužnosti brisati iz registra obveznika posebnog poreza. O opravdanosti brisanja odlučuje nadležni carinski ured vodeći računa da porezni obveznik nema nepodmirenih dugova s naslova posebnog poreza.

4.3 Iznimke od obveze upisa u registar obveznika posebnog poreza

Trgovac koji nabavlja kavu i bezalkoholna pića samo na domaćem tržištu, odnosno u Republici Hrvatskoj od drugog proizvođača ili trgovca s plaćenim posebnim porezom nije u obvezi upisati se u registar obveznika posebnog poreza na kavu i bezalkoholna pića, niti dostavljati mjesečna izvješća jer nije porezni obveznik.

Primatelj nema obvezu upisa u registar obveznika posebnog poreza.

4.4 Porezno-pravni statusi

U smislu Zakona o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića („Narodne novine“, br. 72/2013) obveznik plaćanja posebnog poreza (porezni obveznik) je:

- ovlašteni držatelj poreznog skladišta,
- proizvođač i trgovac izvan sustava odgode,
- primatelj.

Ovlašteni držatelj poreznog skladišta je osoba koja na temelju poreznog odobrenja u poreznom skladištu prima, proizvodi, prerađuje (obrađuje), skladišti, otprema i izvodi druge radnje s

predmetima oporezivanja u sustavu odgode.

Proizvođač je pravna i fizička osoba koja proizvodi ili za svoj račun daje proizvoditi predmete oporezivanja na području Republike Hrvatske. Proizvođač može biti ovlašteni držatelj poreznog skladišta.

Trgovac je svaka osoba registrirana za obavljanje djelatnosti prodaje predmeta oporezivanja na području Republike Hrvatske koja radi daljnje prodaje uvozi, unosi ili prima predmete oporezivanja u Republiku Hrvatsku. Trgovac može biti ovlašteni držatelj poreznog skladišta.

Primatelj je svaka osoba koja isključivo za vlastite potrebe uvozi, unosi ili prima predmete oporezivanja bez daljnje prodaje.

Svi porezno-pravni statusi stječu se upisom u registar obveznika posebnog poreza, osim statusa ovlaštenog držatelja poreznog skladišta (koji status podrazumijeva mogućnost poslovanja u sustavu odgode plaćanja posebnog poreza) za što je potrebno ishoditi posebno odobrenje nadležnog carinskog ureda.²¹

4.5 Sustav odgode plaćanja posebnog poreza

Sustav odgode plaćanja posebnog poreza je porezni sustav koji se primjenjuje na primanje, proizvodnju, preradu (obradu), skladištenje, otpremu i izvođenje drugih radnji s predmetima oporezivanja u kojem je obveza plaćanja posebnog poreza odgođena.

Za poslovanje u sustavu odgode plaćanja posebnog poreza potrebno je ishoditi status ovlaštenog držatelja poreznog skladišta, odnosno od nadležnog carinskog ureda ishoditi porezno odobrenje kojim se odobrava primanje, proizvodnja, prerada (obrada), skladištenje, otprema i izvođenje drugih radnji s predmetima oporezivanja u poreznom skladištu u sustavu odgode.

²¹ <https://carina.gov.hr/pristup-informacijama/propisi-i-sporazumi/trosarinsko-postupanje/trosarinsko-oporezivanje-opce-informacije/posebni-porez-na-kavu-i-bezalkoholna-pica-3713/3713>

Porezno skladište je prostor u kojem ovlašteni držatelj poreznog skladišta sukladno odobrenju Carinske uprave prima, proizvodi, prerađuje (obrađuje), skladišti, otprema i obavlja druge radnje s predmetima oporezivanja u sustavu odgode.

U poreznom skladištu je dozvoljeno obavljati radnje s proizvodima koji nisu predmet oporezivanja sukladno odredbama Zakona o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića.

4.6 Primatelj

Primatelj je svaka osoba koja isključivo za vlastite potrebe uvozi, unosi ili prima predmete oporezivanja bez daljnje prodaje.

Primatelj je dužan podnijeti poreznu prijavu carinskom uredu prema mjestu svog sjedišta ili prebivališta na kojoj će obračunati posebni porez najkasnije u roku od 5 dana od dana unosa ili primitka predmeta oporezivanja, a posebni porez utvrđuje i obračunava nadležni carinski ured donošenjem rješenja.

Poreznu prijavu primatelj je dužan podnijeti carinskom uredu prema mjestu svog sjedišta ili prebivališta u 2 primjerka na Obrascu OBR-PP-K/BAP iz Priloga 4 Pravilnika o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića.

Primatelj je dužan platiti posebni porez u roku od 15 dana od dana izvršnosti rješenja.

Primatelj nema obvezu upisa u registar obveznika posebnog poreza.²²

²² <https://carina.gov.hr/pristup-informacijama/propisi-i-sporazumi/trosarinsko-postupanje/trosarinsko-oporezivanje-opce-informacije/posebni-porez-na-kavu-i-bezalkoholna-pica-3713/3713>

5. NASTANAK POREZNE OBVEZE

Obveza obračunavanja i uplate posebnog poreza nastaje stavljanjem na tržište u Republici Hrvatskoj predmeta oporezivanja, i to:

- u trenutku otpuštanja predmeta oporezivanja iz sustava odgode,
- u trenutku proizvodnje predmeta oporezivanja izvan sustava odgode,
- u trenutku uvoza, unosa ili primitka predmeta oporezivanja u Republici Hrvatskoj izvan sustava odgode,
- kada se utvrdi manjak ili gubitak predmeta oporezivanja u poreznom skladištu ili za vrijeme kretanja predmeta oporezivanja u sustavu odgode, osim gubitka ili manjka za koji porezni obveznik dokaže nadležnom carinskom uredu da se može pripisati višoj sili ili razlozima koji se ne mogu pripisati njegovoj krivnji,
- na dan prestanka važenja odobrenja koje je izdao nadležni carinski ured za poslovanje u sustavu odgode, kada se utvrdi da se s predmetima oporezivanja nezakonito postupalo.

Obveza obračunavanja i uplate posebnog poreza se odgađa ako se predmeti oporezivanja primaju, skladište ili proizvode u poreznom skladištu.

Obveza obračunavanja i uplate posebnog poreza za proizvođača i trgovca izvan sustava odgode ne nastaje ako u obračunskom razdoblju izvezu ili iznesu predmete oporezivanja iz Republike Hrvatske.²³

²³ <https://carina.gov.hr/pristup-informacijama/propisi-i-sporazumi/trosarinsko-postupanje/trosarinsko-oporezivanje-opce-informacije/posebni-porez-na-kavu-i-bezalkoholna-pica-3713/3713>

5.1 Obračun i dospijće plaćanja porezne obveze

Porezni obveznik (ovlašteni držatelj poreznog skladišta i proizvođač i trgovac izvan sustava odgode) je dužan sam obračunati i platiti posebni porez sukladno propisanim poreznim osnovicama i visinama koje su na snazi na dan nastanka obveze obračunavanja posebnog poreza.

Obračunsko razdoblje za plaćanje posebnog poreza je jedan kalendarski mjesec, a porezni obveznik je dužan obračunati i uplatiti posebni porez do zadnjeg dana tekućeg mjeseca za prethodni kalendarski mjesec.

Pri uvozu predmeta oporezivanja posebni porez obračunava i naplaćuje carinski ured koji provodi carinski postupak zajedno s obračunom i naplatom carinskog duga prema propisima o obračunu i naplati carinskog duga, osim ako je plaćanje posebnog poreza odgođeno sukladno odredbama Zakona o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića.²⁴

5.2 Izvješćivanje

Mjesečno izvješće proizvođača, trgovca i ovlaštenog držatelja poreznog skladišta o proizvedenim, uvezenim, unesenim, isporučenim i prodanim predmetima oporezivanja, stanju zaliha, vrijednosti, poreznoj osnovici, poreznoj stopi te iznosu obračunatog i uplaćenog posebnog poreza dostavlja se nadležnom carinskom uredu do zadnjeg dana tekućeg mjeseca za prethodni kalendarski mjesec ovisno o predmetima oporezivanja na Obrascu MI-K (kava) iz Priloga 2 Pravilnika o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića i Obrascu MI-BAP (bezalkoholna pića) iz Priloga 3 Pravilnika o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića.

Obrasci se podnose isključivo elektroničkim putem.

²⁴ <https://carina.gov.hr/pristup-informacijama/propisi-i-sporazumi/trosarinsko-postupanje/trosarinsko-oporezivanje-opce-informacije/posebni-porez-na-kavu-i-bezalkoholna-pica-3713/3713>

5.3 Povrat posebnog poreza

Osoba koja u okviru obavljanja djelatnosti izveze ili iznese predmete oporezivanja iz Republike Hrvatske na koje je plaćen posebni porez ima pravo na povrat posebnog poreza u visini posebnog poreza plaćenog za predmete oporezivanja u Republici Hrvatskoj.

Proizvođač koji izveze ili iznese iz Republike Hrvatske predmete oporezivanja za čiju je proizvodnju utrošio predmete oporezivanja na koje je plaćen posebni porez u Republici Hrvatskoj ima pravo na povrat posebnog poreza na količine utrošene u proizvodnji novog proizvoda.

Proizvođač koji proizvede trošarinske ili druge proizvode za čiju je proizvodnju utrošio predmete oporezivanja na koje je plaćen posebni porez u Republici Hrvatskoj ima pravo na povrat posebnog poreza na količine utrošene u proizvodnji novog proizvoda.

Porezni obveznik ima pravo na povrat plaćenog posebnog poreza za predmete oporezivanja koji su temeljem odluke nadležnog tijela povučeni iz prodaje zbog zdravstvene neispravnosti.

U smislu Zakona o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića ne smatra se da je predmet oporezivanja zdravstveno neispravan ako je iz prodaje ili prometa povučen zbog isteka roka valjanosti.

Zahtjev za povrat posebnog poreza porezni obveznik podnosi nadležnom carinskom uredu prema sjedištu, odnosno prebivalištu poreznog obveznika.

Povrat plaćenog posebnog poreza neće se izvršiti ako osoba na koju glasi rješenje o povratu ima nepodmirenih dospjelih obveza po osnovi javnih davanja uključujući i novčane kazne izrečene pravomoćnim i izvršnim rješenjem o prekršaju iz nadležnosti poreznog tijela. Povrat i dospjela javna davanja će se u tom slučaju prebiti po službenoj dužnosti.

Povrat posebnog poreza neće se odobriti za predmete oporezivanja za koje je posebni porez obračunat i plaćen zbog nezakonitog postupanja.²⁵

6. KRETANJE I PROMET KAVE I BEZALKOHOLNIH PIĆA

Ovlašteni držatelj poreznog skladišta može primati i otpremati predmete oporezivanja u sustavu odgode ako se predmeti oporezivanja:

- unose ili uvoze u Republiku Hrvatsku radi primanja u poreznom skladištu,
- otpremaju u drugo porezno skladište u Republici Hrvatskoj.

Ako se nakon završetka carinskog postupka puštanja robe u slobodan promet predmeti oporezivanja odmah unose u porezno skladište, kretanje predmeta oporezivanja u sustavu odgode plaćanja posebnog poreza dozvoljeno je uz presliku carinske deklaracije po kojoj su predmeti oporezivanja pušteni u slobodan promet, odnosno uz primjerak papirnato g ispisa carinske deklaracije podnesene elektroničkom razmj enom podataka.

Kretanje predmeta oporezivanja u sustavu odgode između poreznih skladišta dozvoljeno je uz komercijalni dokument koji obavezno mora sadržavati naznaku da se predmeti oporezivanja kreću u sustavu odgode.

Račun i/ili drugi komercijalni dokument koji ovlašteni držatelj poreznog skladišta izdaje drugoj osobi sa sjedištem ili prebivalištem u Republici Hrvatskoj koja nije u sustavu odgode ili koji izdaje proizvođač i trgovac u trgovini na veliko obvezno moraju sadržavati podatke sukladno propisima o porezu na dodanu vrijednost te naznaku da je posebni porez obračunat u skladu s odredbama Zakona o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića.

²⁵ <https://carina.gov.hr/pristup-informacijama/propisi-i-sporazumi/trosarinsko-postupanje/trosarinsko-oporezivanje-opce-informacije/posebni-porez-na-kavu-i-bezalkoholna-pica-3713/3713>

Na području Republike Hrvatske nije dopuštena isporuka, prijevoz, skladištenje i prodaja predmeta oporezivanja bez dokumentacije o nabavi.²⁶

Predmet oporezivanja su kava i bezalkoholna pića koji se stavljaju na tržište Republike Hrvatske.

U smislu ovoga Zakona kavom se smatraju sljedeći proizvodi:²⁷

1. pržena kava iz tarifne oznake KN 0901 21 i KN 0901 22,
2. ekstrakti, esencije i koncentрати od kave iz tarifne oznake KN 2101 11,
3. pripravci na osnovi ekstrakata, esencija ili koncentrata ili na osnovi kave iz tarifne oznake KN 2101 12,
4. nadomjesci kave što sadrže kavu iz tarifne oznake KN 0901 90 90,
5. napitci i bezalkoholna pića što sadrže kavu, ekstrakte, esencije i koncentrate od kave iz tarifne oznake KN 2202.

²⁶ <https://carina.gov.hr/pristup-informacijama/propisi-i-sporazumi/trosarinsko-postupanje/trosarinsko-oporezivanje-opce-informacije/posebni-porez-na-kavu-i-bezalkoholna-pica-3713/3713>

²⁷ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_06_72_1435.html, čl. br. 4

7. ZAKLJUČAK

Trošarine (akcize) su poseban oblik poreza na promet i jedan od najstarijih poreznih oblika. Naziv (akcize) datira iz 16. stoljeća kada su u Nizozemskoj oporezivali pivo, alkoholna pića, sol i šećer posebni porezom kojeg su zvali excijsen.

Trošarinama se oporezuju proizvodi sa neelastičnom potražnjom, a porezni obveznici su proizvođači i uvoznici. Porezna osnovica je određena mjernom jedinicom (kg, litar i sl.), a iznosi su u apsolutnim vrijednostima.

Trošarine su veoma izdašan proračunski prihod. Na cijenu proizvoda se dodaje iznos trošarine, a na taj zbrojeni iznos se onda još obračunava PDV.

Iako su trošarine na razini Europske unije usklađene što se tiče minimalnih iznosa postoje velike razlike u njihovim visinama između država članica. To se pogotovo uočava kod trošarina na alkoholna pića, koje su navjeće u Irskoj, Ujedinjenom kraljevstvu i Finskoj.

Posebni porezi na promet čine značajan dio poreznih prihoda ukupnih financijskih sredstava države te se njima prikuplja oko 15 % ukupnih poreznih prihoda hrvatskog državnog proračuna. Prihod od trošarina u ukupnim prihodima državnog proračuna Republike Hrvatske po izdašnosti zauzima mjesto odmah iza PDV-a i njihov udio u BDP-u jedan je od većih u Europi. Porezni obveznici su uvoznici, proizvođači, distributeri i kupci proizvoda, ovisno o vrsti robe.

Republika Hrvatska napravila bi pozitivan pomak u svojim proračunskim prihodima kada bi uspjela riješiti problem utaje i gubitka poreznih prihoda. Boljom i učinkovitijom kontrolom i radom carinskih i poreznih službi te uključivanjem u europski sustav nadgledanja prometa i roba koje se oporezuju trošarinama smanjile bi se nelegalne aktivnosti povezane s krijumčarenjem duhanskih proizvoda i alkohola preko granica.

LITERATURA:

1. Kuliš, D.: Plaćamo li europske trošarine, Institut za javne financije, Zagreb, 2005.
2. Ministarstvo financija, Porezna uprava: Oporezivanje trošarina
3. Ministarstvo financija, Porezna uprava: Porezni priručnik za građane
4. Marinović, Ž.: Obračun i plaćanje trošarina od 01. siječnja 2010. godine, računovodstvo i financije, broj 11, Zagreb, 2009.
5. Mr.sc.Štahan, M., Teb – Poslovno savjetovanje (2006): Trošarine
6. Pravilnik o trošarinama (2017)
7. RRiF: Stručne informacije za 2018.godinu
8. Zakon o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića (“Narodne novine”)

Web stranice:

1. Institut za javne financije: <http://www.ijf.hr/>
2. Ministarstvo financija: <http://www.mfin.hr/>
3. Porezna uprava: <https://www.porezna-uprava.hr/Stranice/Naslovnica.aspx>
4. Računovodstvo, revizija i financije: <https://www.rrif.hr/>

SAŽETAK

Trošarine su neizravni porezi kojima se oporezuje promet pojedinačnih proizvoda. U Hrvatskoj se trošarine prvi put javljaju 1993.godine na kavu te zatim na ostale proizvode. Kroz ovaj rad je pomnije objašnjeno trošarinsko oporezivanje te visina i način izračuna trošarina na alkoholna i bezalkoholna pića na primjerima. Također je detaljnije objašnjeno i opće kretanje trošarinskih proizvoda kako na teritoriju RH, tako i u EU. Važno je i za spomenuti koji su to uvjeti koji su potrebni za sudjelovanje u sustavu oporezivanja posebnim porezom.

Ključne riječi: trošarine, trošarinsko oporezivanje, kretanje trošarinskih proizvoda

SUMMARY

Excise taxes are indirect taxes taxing the turnover of individual products. In Croatia, excise duty was first introduced in 1993 to coffee and then to other products. This paper explains the excise taxation and the amount and method of calculating excise duty on alcoholic and non-alcoholic beverages in the examples. The general trend of excise products has been explained in more detail both on the territory of the Republic of Croatia and in the EU. It is also important to mention what are the conditions that are required to participate in the special taxation system.

Key words: excise duty, excise taxation, excise duty movement